

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти *перший(бакалаврський)*

Галузь *08-Право*

Спеціальність *081 «Право»*

Освітня програма *«Освітньо-професійна програма «Право (поліцейські)»»*

Статус навчальної дисципліни *обов'язкова*

Мова навчання *українська*

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.2023 № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту
Протокол від 30.08.2023 № 21

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Освітньо-професійна програма «Право (поліцейські)»

Василь БЕРЕЗНЯК

_____
(підпис)

(ім'я та прізвище)

розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

29.08.2023, протокол № 2

Кримінальне право // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. – 81 с.

РОЗРОБНИКИ:

*доцент кафедри кримінального права та кримінології, кандидат юридичних наук, доцент Руфанова Вікторія Миколаївна.,
старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Савенко Вікторія Петрівна;*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри правоохоронної діяльності Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, доцент **Олексій ТИТАРЕНКО**.
2. Суддя Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області, доктор філософії у галузі права **Ірина ШАПОВАЛОВА**.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	12	
Загальна кількість годин:	360	
Рік підготовки:	2,3	
Семестр:	3,4,5,6	
Лекції	88 год	
Семінарські	92 год	
Практичні	22 год	
Самостійна робота	180 год	
Індивідуальні завдання (курсова робота):	Курсова робота – 4 семестр	
Підсумковий семестровий контроль:	Залік – 3, 5 семестри Екзамен – 4,6 семестри	

* Робоча програма навчальної дисципліни (РПНД) розробляється на повний цикл навчання за навчальною дисципліною, тобто зазначаються усі семестри викладання за ОП, якщо дисципліна викладається декілька років.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» є підготовка висококваліфікованих офіцерів поліції, які мають ґрунтовні й глибокі загальноосвітні та спеціальні знання, застосування яких у практичній діяльності надасть змогу вирішувати завдання, які покладені на Національну поліцію щодо запобігання, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, зменшення їх негативного та руйнівного впливу.

Практичні вміння та навички кримінально-правового характеру дають змогу працівнику поліції повсякденно використовувати сучасні засоби розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, здійснювати в процесі цього якісну професійну характеристику конкретного кримінального правопорушення.

Вивчення дисципліни забезпечує підготовку фахівців, котрі повсякденно зустрічаючись із кримінально протиправними явищами, могли б професійно правильно їх сприймати, бути нетерпимими і непримиримими до кримінальних правопорушників та вміти протистояти негативному деформуючому впливу злочинності на особисту свідомість і поведінку особи.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» є досягнення необхідної освітньої (навчальної), виховної та розвиваючої мети навчання:

- освітня (навчальна) – полягає у сприянні становленню сучасного всебічно-розвинутого кваліфікованого фахівця-юриста для органів поліції, здатного на достатньому рівні репрезентувати органи поліції у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, формувати та розвивати правові знання курсантів та слухачів, уміння аналізувати нормативно-правові акти та інші документи; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками;

- виховна – полягає у формуванні ціннісних орієнтирів курсантів та слухачів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до людини; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх працівників поліції високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

- розвиваюча – полягає у формуванні та розвитку правових знань, форм, способів і прийомів пізнання правової дійсності, уміння аналізувати, навичок самостійного аналізу при розв’язанні практичних завдань, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність - здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК8 - здатність проведення досліджень на відповідному рівні, формування системи знань та розуміння предметної області, професійної діяльності; основних концепцій права та праворозуміння, фундаментальних положень, базових категорій і юридичних понять;

ЗК9 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати отримані знання у професійній діяльності, а також здатність до безперервного та активного навчання, самовдосконалення та підвищення кваліфікації, неформальної освіти

ЗК13 - здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптовувати отриманні фундаментальні знання до потреб та викликів сучасності.

Професійні компетентності:

здатність аналізувати нормативно-правові акти та інші документи з метою правильної кваліфікації адміністративних та кримінальних правопорушень, відрізняти правомірну поведінку від неправомірної;

здатність до застосування примусових, превентивних та інших заходів в порядку та межах, визначених законодавством;

здатність вільно використовувати знання у сфері права та правоохоронної діяльності для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності поліції, інших правоохоронних органів;

здатність правильно кваліфікувати кримінальні правопорушення в цілому; вільно використовувати законодавство щодо захисту безпеки дітей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система загальних наукових знань про окремі найбільш актуальні питання практичного застосування приписів кримінального законодавства України щодо окремих категорій кримінальних правопорушень (кримінальних правопорушень), за якими здійснюють досудове розслідування слідчі Національної поліції.

Навчальна дисципліна «Кримінальне право» формує у курсантів та слухачів знання та навички застосування норм кримінального закону, відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень і займає провідне місце в професійній підготовці співробітників Національної поліції, осіб, які проводять дізнання та досудове розслідування, суддів, прокурорів, адвокатів та юристів іншого профілю.

Кримінальне право є нормативною дисципліною, яка визначається державним стандартом освіти і відповідно до освітньої програми вищої освіти за професійним спрямуванням «Право» відноситься до циклу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін.

Кримінальне право вивчається протягом двох навчальних років (чотири семестри): на другому курсі здобувачі вивчають Загальну частину кримінального права (теми 1-18), на третьому курсі – Особливу частину кримінального права (теми 19-40). Пропонована програма розроблена для здобувачів третього курсу навчання та розпочинається з теми № 19.

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи фахівця, а також характер навчально-пізнавальних проблем і завдань, що сприяють формуванню цих рис:

- формування наукового світогляду, оволодіння методологією і методами наукового дослідження;
- надання допомоги курсантам та слухачам у прискореному оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей курсантів та слухачів у вирішенні практичних завдань;
- прищеплення курсантам та слухачам навичок самостійної науково-дослідницької діяльності;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання з кримінального права у своїй практичній роботі, залучення найздібніших курсантів та слухачів до розв'язання наукових проблем, що мають суттєве значення для науки і практики;
- необхідність постійного оновлення і вдосконалення своїх знань;
- розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- участь курсантів та слухачів у роботі наукового гуртка кафедри кримінального права та кримінології;
- виконання наукових робіт тощо.

Спеціальні компетентності:

СК.7 – Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК.14 – Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Пререквізити. При засвоєнні цього курсу необхідно використовувати знання, отримані в процесі вивчення таких юридичних дисциплін, як теорія держави і права, історія держави і права, основи кримінально-правових знань.

Постреквізити. Уміння і навички отримані після завершення вивчення дисципліни знадобляться для вивчення таких дисциплін, як кримінологія, кримінально-виконавче право, кримінально-правова кваліфікація, криміналістика, кримінальний процес, запобігання та протидія домашньому насильству, оперативно-розшукова діяльність.

Програмні реквізити навчання:

ПРН1 – Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН3 – Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН4 – Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН8 – Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН9 – Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН17 – Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН18 – Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН19 – Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН20 – Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН21 – Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН23 – Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» передбачає набуття здобувачами таких професійних компетентностей як здатність аналізувати нормативно-правові акти та інші документи з метою правильної кваліфікації адміністративних та кримінальних правопорушень, відрізнити правомірну поведінку від неправомірної; здатність переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів; адаптувати раніше отриманий досвід до змінних умов та нестандартних ситуацій.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. При засвоєнні цього курсу необхідно використовувати знання, отримані в процесі вивчення таких юридичних дисциплін, як теорія держави і права, адміністративне право, цивільне право, екологічне право, кримінальний процес, криміналістика.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право»

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні **знати:**

1) на понятійному рівні: основні положення кримінального законодавства України в частині визначення поняття кримінального правопорушення, ознак кримінального правопорушення; склад кримінального правопорушення; структура юридичного аналізу складу кримінального правопорушення; обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, призначення та звільнення від покарання, основні теоретичні положення особливої частини кримінального права, наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень, юридичні склади конкретних кримінальних

правопорушень.

2) на фундаментальному рівні: здійснення правової оцінки вчиненого суспільно-небезпечного діяння; основні проблеми, які є актуальними для органів поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням; тенденції подальшого розвитку суспільних відносин щодо вдосконалення кримінального законодавства.

3) на практично-творчому рівні: умови правомірності дій при необхідній обороні та під час затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, відмежування різних складів кримінальних правопорушень між собою та від адміністративного правопорушення.

вміти:

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність кримінального права.

2) алгоритмічному рівні: вільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час розслідування кримінальних правопорушень, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму.

3) на евристичному рівні: орієнтуватися у процесі зміни професійних завдань та ускладнення оперативно-слідчої обстановки, знаходити шляхи розв'язку нетипових задач, що виникають під час розслідування кримінальних правопорушень.

4) на творчому рівні: переосмислювати наявні знання стосовно нових змін, що відбуваються в кримінальному законодавстві держави; варіативно розв'язувати професійні завдання; у вмінні самостійно вести експериментальну, науково-дослідницьку діяльність.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. *(оновлюється щорічно).*

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1-2. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Кримінальне право як галузь права України. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права та кримінальної політики України.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права.

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Значення розподілу кримінального права на Загальну та Особливу частини в діяльності органів Національної поліції України.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права України. Наступність у науці кримінального права України. Розробка наукою основних інститутів кримінального права.

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Завдання кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Загальнопревентивна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального закону – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види кримінальних законів. Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність та взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття та значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду України в тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів). Значення тлумачення кримінального закону Верховним Судом України в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Неприпустимість аналогії в кримінальному праві.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону

як необхідна умова його застосування. Значення чинності кримінального закону у часі в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Час вчинення кримінального правопорушення та його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції судів України осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України та користуються дипломатичним імунітетом. Значення чинності кримінального закону по території в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцем за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України, в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземними громадянами та особами без громадянства в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Видача осіб, що вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень. Значення екстрадиції в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність (винуватість) як ознака кримінального правопорушення. Її зміст та значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 1 ст. 11 КК України для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять кримінальне правопорушення, кримінальна протиправність та правопорушення.

Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Ознаки діяння, що може бути визнано малозначним згідно з нормами чинного КК України. Характер шкоди, що може дозволяти визнавати суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки кримінального правопорушення, малозначним.

Класифікація кримінальних правопорушень у ст. 12 КК України залежно від їх тяжкості та її значення. Критерії класифікації (ступінь суспільної небезпечності, ступінь тяжкості, об'єкт, потерпілий, предмет, наслідки, спосіб вчинення, місце та час вчинення, суб'єкт, форма вини, мета). Кримінальний проступок, нетяжкий злочин, тяжкий злочин та особливо тяжкий злочин.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві України. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи

складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від: 1) їх тяжкості (прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані); 2) особливостей конструкції (матеріальні, формальні, усічені); 3) наявності наслідків (з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною, політичною, моральною шкодою).

Склад кримінального правопорушення і правова оцінка вчиненого особою суспільно небезпечного діяння.

ТЕМА 4. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Суспільні відносини, інтереси та блага як об'єкти кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення та об'єкт кримінально-правової охорони. Предмет кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів кримінального правопорушення та їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти кримінального правопорушення. Значення цих об'єктів в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, що характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність кримінально протиправного діяння як зовнішні акти поведінки людей, що вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення непереборної (нездоланої) сили, фізичного та психічного примусу для визначення підстав кримінальної відповідальності.

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю та суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку. Вплив причинного зв'язку на підстави кримінальної відповідальності. Розподіл причинного зв'язку на необхідний та випадковий, безпосередній та опосередкований причинний зв'язок та ін. Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА 5. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ).

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для визначення підстав кримінальної відповідальності та ступеня суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення. Службові особи.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа кримінального правопорушника (злочинця). Суб'єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві, кримінальному процесі, кримінології. Їх відмінності.

Загальний та понижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі про кримінальну відповідальність пониженого віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК України).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна психічна хвороба, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

ТЕМА 6. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, афектований, заздалегідь обдуманий; в залежності від ступеня передбачення (конкретизації) наслідків: визначений (конкретизований), невизначений (неконкретизований), альтернативний.

Умисел у кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу

кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для визначення підстав кримінальної відповідальності та характеру і ступеня суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Мотив і мета як конститутивні (конструктивні) ознаки складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення; обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість, її об'єктивний та суб'єктивний критерії. Їх значення в діяльності Національної поліції України.

Випадок (казус) як невинне заподіяння шкідливих наслідків, його відмінність від кримінально протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті кримінального правопорушення; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; кримінальній протиправності діяння; причинному зв'язку та у наслідках кримінального правопорушення. Значення помилок в діяльності підрозділів досудового розслідування Національної поліції. Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА 7. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. «Голий умисел» та його правові наслідки. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України. Правові наслідки готування до кримінального проступку або злочину, за який статтею Особливої частини КК передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу для кваліфікації кримінальних правопорушень органами Національної поліції України. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Значення замаху на вчинення кримінального правопорушення в діяльності

органів досудового розслідування, підрозділів кримінальної поліції та превентивної діяльності.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом. Значення встановлення конструкції складу кримінального правопорушення при притягненні особи до кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Їх значення для вирішення органами Національної поліції України питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності.

ТЕМА 8. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Вплив сукупності кримінальних правопорушень (при ідеальній та реальній сукупності) на межі кримінальної відповідальності особи.

Повторність кримінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Врахування їх при вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ.

Поняття і значення співучасті у кримінальному правопорушенні та її об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від «необережного заподіяння шкоди».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті. Види співучасників та їх визначення в Кримінальному кодексі України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кримінальна відповідальність співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Експес виконавця. Види експесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при експесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ.

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, в діяльності поліції.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Вплив на відповідальність особи, яка перебувала в стані необхідної оборони, застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для: захисту від нападу озброєної особи; захисту від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні. Межі кримінальної відповідальності при уявній обороні за заподіяну шкоду (з урахуванням вікових, розумових, освітніх, психологічних та інших особистих характеристик особи, яка захищалася).

Підстави та ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Мета затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Відповідність заподіяння шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання та обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була їй заподіяна.

Відповідальність за заподіяння шкоди, що не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, в діяльності поліції.

Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності.

Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним

законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам територіальної громади; інтересам держави.

Джерела небезпеки. Заподіяння шкоди інтересам «третіх осіб». Вимушеність заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій у стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Характер шкоди, заподіяної у стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається у стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж була відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони та дій, спрямованих на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу або психічного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження. Усвідомлення кримінально протиправного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздалегідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінального правопорушення, пов'язаного із спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Поняття воєнного стану, періоду збройного конфлікту, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації або агресії іншої країни. Порухення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

ТЕМА 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Поняття звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Неприпустимість звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення: вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире каяття після вчинення кримінального правопорушення; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; повне відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; примирення винного з потерпілим; відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире каяття після вчинення кримінального правопорушення; передача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням; дотримання протягом року з дня передачі на поруки певних правил (виправдання довіри колективу, неухилення від заходів виховного характеру, непорушення громадського порядку).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; на час розслідування або розгляду справи в суді внаслідок зміни обстановки вчинене діяння втратило суспільну небезпечність або особа перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки

України, передбачених у статтях 109-114², катування, передбаченого ч. 3 ст. 127, проти миру та безпеки людства, передбачених у ст.ст. 437-439 і ч. 1 ст. 442 КК.

ТЕМА 12. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ.

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Питання про мету покарання в теорії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне запобігання кримінальних правопорушень (попередження).

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та не пов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Громадські роботи – їх зміст, терміни та види. Порядок відбування покарання у вигляді громадських робіт. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Порядок заміни громадських робіт на інший вид покарання: обмеження волі або арешт. Обчислення строків громадських робіт, заміненних на обмеження волі або арешт. Обмеження у призначенні громадських робіт особам з інвалідністю 1-ої або 2-ої групи; вагітним жінкам; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Виправні роботи – їх зміст, терміни і види. Суми відрахувань із заробітку засудженого до виправних робіт в доход держави. Обмеження у призначенні виправних робіт: вагітним жінкам та жінкам, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною; непрацездатним особам; особам, які не досягли 16-ти років; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, працівникам правоохоронних органів, нотаріусам, приватним виконавцям, суддям, прокурорам, адвокатам, державним службовцям, посадовим особам органів місцевого самоврядування. Порядок та терміни заміни виправних робіт на інші види покарань особам, які стали непрацездатними після винесення вироку суду.

Службове обмеження для військовослужбовців – його зміст і термін. Коло осіб, до яких застосовується службове обмеження: засуджені військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової служби. Умови застосування цього виду покарання і розмір відрахувань із суми грошового забезпечення засудженого в доход держави. Правові наслідки службового обмеження для військовослужбовців: неможливість підвищення засудженого у посаді, військовому званні; не зарахування строку покарання у строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт – його зміст і терміни. Порядок та місця відбування арешту для різних категорій засуджених. Обмеження у застосуванні арешту до осіб, які не досягли 16-ти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до 7-ми років.

Обмеження волі – його зміст і терміни. Кримінально-виконавчі установи, в яких засуджені відбувають покарання у вигляді обмеження волі. Категорії осіб, до яких не застосовується обмеження волі.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців – його зміст і терміни. Категорії засуджених військовослужбовців, до яких застосовується цей вид покарання. Обмеження у застосуванні тримання в дисциплінарному батальйоні.

Позбавлення волі на певний строк – його зміст і терміни. Види кримінально-виконавчих установ, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі на певний строк та порядок їх визначення засудженому. Види позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі – його зміст і випадки застосування. Обмеження у застосуванні довічного позбавлення волі щодо осіб, які вчинили злочини у віці до 18-ти років або у віці понад 65-ти років, жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – його зміст і випадки застосування.

Конфіскація майна – її зміст, види і випадки застосування. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Перелік майна, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Штраф – його зміст, розміри і випадки застосування. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу. Порядок заміни та обчислення штрафу іншими видами кримінальних покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – його зміст, терміни і випадки застосування.

ТЕМА 13. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання.

Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України (ст.ст. 69, 69-1, 70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання – їх поняття, види та зміст.

Обставини, які обтяжують покарання – їх поняття, види та зміст.

Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Порядок призначення за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу декількох кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Співвідношення складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ.

Поняття та значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Значення звільнення від покарання в діяльності поліції.

Правові підстави звільнення від покарання та його відбування: заміна призначеного судом покарання більш м'яким; пом'якшення призначеного

покарання.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види строків давності виконання обвинувального вироку. Зупинення, перебіг та відновлення строків давності при ухиленні особи від відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування. Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акту про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА 15. СУДИМІСТЬ.

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Судимість як підстава для визнання повторності й рецидиву кримінального правопорушення. Судимість як обставина, що перешкоджає звільненню особи від кримінальної відповідальності. Судимість як ознака, що має значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Погашення судимості у зв'язку з усуненням законом кримінальної протиправності й караності діяння, за яке особа відбула покарання. Погашення судимості внаслідок реабілітації засудженої особи. Погашення судимості у зв'язку з закінченням іспитового строку. Погашення судимості після виконання чи відбуття покарання. Погашення судимості за перебігом певних строків після виконання чи відбування покарання.

Зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА 16. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє

наси́льство.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Підстава застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Порядок застосування інших заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру.

Інші заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних осіб. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

ТЕМА 17. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Правові підстави та умови притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений. Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт. Арешт, його термін і місця відбування. Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі. Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки. Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання. Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

ТЕМА 18. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.

Англо-американська (саксонська) та континентальна (франко-німецька) системи кримінального права.

Характеристика загальної частини кримінального права окремих зарубіжних країн (Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, США, Франції, Німеччини, Польщі, Молдови, Литви, Латвії, Естонії).

ТЕМА 19-20. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. НАУКОВІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття Особливої частини кримінального права України та її значення. Єдність Загальної й Особливої частин кримінального права. Законодавство України про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні. Конституція України як основна нормативна база удосконалення кримінального законодавства.

Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації. Проблеми побудови системи Особливої частини нового кримінального законодавства України.

Завдання кримінального права в посиленні боротьби із злочинністю. Внесення змін до чинного Кримінального кодексу України та їх обумовленість.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації, розробці нового кримінального законодавства України. Забезпечення глибокого і чіткого аналізу складів конкретних кримінальних правопорушень в точній і повній відповідності закону, його соціально-політичного змісту і призначенню.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень: ознаки кримінального правопорушення і їх значення для кваліфікації кримінальних правопорушень; склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення для кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, які є обов'язковими для кваліфікації кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним та усіченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони на кваліфікацію. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за суб'єктом кримінального правопорушення. Значення спеціальних ознак суб'єкту для кваліфікації. Кваліфікація кримінально протиправних діянь при наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства. Правила кваліфікації.

Кваліфікація кримінального правопорушення і норма Загальної частини кримінального законодавства. Особливості кваліфікації незакінчених кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій при наявності множинності кримінальних правопорушень.

Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень у світлі комп'ютеризації діяльності правоохоронних органів.

Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану злочинності та обліку кримінальних правопорушень.

ТЕМА 21. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Поняття фінансування. Кваліфікуючі ознаки. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Колабораційна діяльність. Форми колабораційної діяльності. Добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт колабораційної діяльності.

Пособництво державі-агресору. Поняття пособництва державі-агресору. Суб'єкт пособництва державі-агресору. Відмежування від колабораційної діяльності, державної зради та шпигунства.

Посягання на державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мотиви цього кримінального правопорушення. Конкуруючі склади кримінального правопорушення.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової таємниці. Шпигунство, предметом якого є інші відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство. Суб'єкт шпигунства та його відмінності від суб'єкта державної зради.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 22. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ.

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Кримінальні правопорушення проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Поняття вбивства і його види. Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття евтаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника або викраденої людини. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інший кримінальне правопорушення або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного кримінального правопорушення. Умисне вбивство, поєднане зі зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом. Випадки такого вбивства. Вплив стадії зґвалтування на кваліфікацію. Особливості кваліфікації при незакінченому кримінальному правопорушенні та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасті. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому кримінальному правопорушенні. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство. Умисне вбивство з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність інших співучасників цього кримінального правопорушення. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони.

Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за цей кримінальне правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я, їх загальна характеристика і види. Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види. Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень. Каткування. Відмінність каткування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Домашнє насильство, відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії

невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Форми розголошення. Предмет цього кримінального правопорушення і його види. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення абортів. Особливості конструкції складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів і тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини. Насильницьке донорство. Правова основа

донорства. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

ТЕМА 23. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ.

Кримінальні правопорушення проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет кримінального правопорушення та потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт насильницького зникнення.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації кримінального правопорушення.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття цього кримінального правопорушення, його предмет та спосіб вчинення. Поняття експлуатації людини. Поняття уразливого стану особи. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення, його вікові межі. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Поняття жебрацтва. Потерпілі від кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Примушування до шлюбу.

ТЕМА 24. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ.

Статеві кримінальні правопорушення, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти статевих кримінальних правопорушень.

Зґвалтування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію. Добровільна згода як ознака об'єктивної сторони. Поняття супутніх обставин. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відповідальність за зґвалтування неповнолітньої і малолітньої особи. Особливо тяжкі наслідки зґвалтування. Особливості кваліфікації зґвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Сексуальне насильство. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб вчинення кримінального правопорушення та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття примушування. Момент, закінчення цього кримінального правопорушення. Співвідношення цього кримінального правопорушення із зґвалтуванням та сексуальним насильством.

Статеві зносини з особою, яка не досягла 16-ти років. Поняття статевої зрілості. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розбещення неповнолітніх. Потерпілий від цього кримінального правопорушення.

ТЕМА 25. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців. Предмет цього кримінального правопорушення. Види дій.

Завідомість як ознака суб'єктивної сторони неправильного підрахунку голосів. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Голосування виборцем на виборах чи референдумі більше ніж один раз. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Способи вчинення даного складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Великий розмір як кваліфікуюча ознака.

Порушення законодавства про референдум. Характеристика діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Кримінальні правопорушення проти трудових прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Переслідування журналіста за виконання службових обов'язків, за критику. Ознаки діяння. Характеристика дій потерпілого, у зв'язку з якими він переслідується. Мотиви кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Грубе порушення угоди про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Причинний зв'язок між діяннями та суспільно небезпечними наслідками. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та види насильства. Значення наслідків для кваліфікації кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика. Порухення авторського права і суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порухення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, їх характеристика. Порухення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Потерпілий від кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона та її форми. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та вид дій, що порушують права громадян. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порухення недоторканості житла. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла. Види порушень. Правові підстави порушення недоторканості житла чи іншого володіння. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість житла громадян. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порухення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види порушень. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порухення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного припинення релігійних обрядів, які зазначені у кримінальному законі.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака

об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення та його ознаки.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення. Розмір значної шкоди.

Інше незаконне заволодіння чужим майном. Вимагання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Воєнний або надзвичайний стан як обтяжуюча обставина кримінальних правопорушень проти власності.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінні від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від викрадення та іншого незаконного заволодіння чужим майном.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Відмінність від співучасті у викраденні або іншому незаконному заволодінні чужим майном.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Предмет кримінального правопорушення. Поняття загально небезпечного способу. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

ТЕМА 27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською (підприємницькою) діяльністю.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Поняття значного та великого розміру у цьому кримінальному правопорушенні.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття фіктивного підприємництва. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона.

Поняття фіктивного банкрутства. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання знаку для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття комерційної або банківської таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне використання інсайдерської інформації. Поняття значної шкоди. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності поліції.

ТЕМА 28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242 КК, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Порушення правил охорони надр. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинницького світу. Знищення або пошкодження лісових масивів. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водній добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі. ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

ТЕМА 29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від групового порушення громадського порядку і масових заворушень.

Кримінальні правопорушення проти суспільної моральності:

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від сумісних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття предмету кримінального правопорушення, об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету кримінального правопорушення. Види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття сутенерства та уразливого стану потерпілої особи. Види дій вчинення кримінального правопорушення та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК). Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення, що сприяють створенню і діяльності організованих груп, злочинних організацій і озброєних банд. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації та злочинної спільноти, їх ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності. Статус «вор в законі».

Встановлення або поширення злочинного впливу. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Звернення за застосуванням злочинного впливу. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з тероризуванням населення, утворенням непередбачених законом воєнізованих або озброєних формувань. Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Поняття терористичної групи і терористичної організації. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статтею.

Сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального

правопорушення. Відмежування від сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Фінансування тероризму. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Перетинання державного кордону України з терористичною метою. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Поняття терористичної діяльності. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статтею.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням правил придбання, зберігання вогнепальної зброї, а також радіоактивних матеріалів. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з неправомірним поводженням з джерелами безпеки як радіоактивні матеріали, легкозаймисті, їдкі речовини, шкідливі відходи виробництва, вторинна сировина. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види

діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що спричинили виникнення пожежі, у зв'язку з порушенням встановлених вимог. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці.

Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель й споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

ТЕМА 32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ.

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на залізничному, водному чи повітряному транспорті. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Склад і види цього кримінального правопорушення.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий цього кримінального правопорушення. Поняття примушування.

Порушення правил повітряних польотів. Відповідальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Підстави відповідальності.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу кримінального правопорушення. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного кримінального

правопорушення. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на автомобільному і міському електротранспорті. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, вплив лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що порушують чинні на транспорті правила та пошкоджують магістральні трубопроводи. Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних

правопорушень. Потерпілі від кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Поняття організованої групи. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання чи збуту підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінально протиправних дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної організації або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна і суб'єктивна ознака. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення. Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Поняття. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення.

Поняття порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Предмет. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Наслідки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблемні питання щодо кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

ТЕМА 34. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ.

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об'єкт та предмет кримінальних правопорушень цієї групи.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері оборони країни. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Поняття "державний кордон". Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Поняття тимчасово окупованої території. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів кримінального правопорушення.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від порушення правил повітряних польотів та від використання повітряного простору.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу. Строкова військова служба - загальний військовий обов'язок. Поняття ухилення. Відмежування від дезертирства. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

ТЕМА 35. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення у сфері неналежного поводження з державними символами та неналежного їх використання. Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття «підняття Державного прапора України». Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт незаконного підняття Державного прапора України.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст публічності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів й демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів та членів громадських формувань і військовослужбовців. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття “працівник правоохоронного органу”. Зміст юридичної конструкції “у зв’язку з виконанням цим працівником службових обов’язків”. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Поняття “посягання на життя”. Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв’язку з виконанням цією особою службового або громадського обов’язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов’язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Види діянь. Відмінність цього кримінального правопорушення від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов’язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо журналіста. Поняття здійснення журналістом законної професійної діяльності.

Кримінальні правопорушення у сфері видачі і використання документів і порядку отримання інформації. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Ознаки об’єктивної сторони кримінального

правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Інші кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від одержання неправомірної вигоди.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вимагання.

Самоправство. Поняття самоправства. Особливості об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 36. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ.

Незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивних і об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 37. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ.

Місце кримінального права у боротьбі з службовими кримінальними правопорушеннями, корупцією і організованою злочинністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового кримінального правопорушення і його основні ознаки. Поняття службової особи та службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Визначення інших понять, що стосуються посадових кримінальних правопорушень. Види службових кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних організацій, установ, підприємств, незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загального характеру). Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування корисливого зловживання службовим становищем від викрадення чужого майна шляхом зловживання службовим становищем.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Характеристика діяння. Види перевищення влади або службових повноважень. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.

Службова недбалість. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивної сторони. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Відмежування від адміністративних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з неправомірною вигодою. Поняття, загальна характеристика і види неправомірної вигоди. Предмет давання-одержання неправомірної вигоди.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує неправомірну вигоду. Мотиви одержання неправомірної вигоди. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Вимагання неправомірної вигоди. Значення розміру неправомірної вигоди для кваліфікації.

Незаконне збагачення. Поняття незаконного збагачення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Провокація підкупу. Поняття провокації. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 38. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання,

привід, домашній арешт або тримання під вартою. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних. Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи, Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння.

Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ. Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного запобігання та розкриття кримінальних правопорушень. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за це кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень. Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Види діяння. Поняття адміністрації установи виконання покарань. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 39. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ).

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі. Непокоря. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки

кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Тривалість залишення військової частини або місця служби й кваліфікація кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень й дисциплінарного проступку.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втрата військового майна. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки. Порухення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Порухення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порухення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти порядку несення окрема видів військової служби. Порухення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порухення правил несення прикордонної служби. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порухення правил несення бойового чергування. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порухення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів. Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від державної зради.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради.

Мародерство. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю. Заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА 40. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Закони та звичаї війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Відмежування від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 435 КК.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1., 1.2.
Додатки 1.1, 1.2. (оновлюється щорічно).

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Кримінальне право» передбачено:

- для денної форми навчання – залік та екзамен;
- для заочної форми навчання – залік та екзамен.
- для всіх форм навчання – атестація та захист курсової роботи.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти.

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу); на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння (кваліфікація кримінальних правопорушень); всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань застосування кримінального законодавства ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, науки кримінального права та практики застосування кримінального закону.
4	Добрий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу), засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння (кваліфікація кримінальних правопорушень); всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань застосування кримінального законодавства переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, науки кримінального права та практики застосування кримінального закону.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд (кримінальне правопорушення, склад кримінального правопорушення, покарання, інші заходи кримінально-правового впливу), у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення (кваліфікація кримінальних правопорушень); навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо (кваліфікація кримінальних правопорушень); більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками (кваліфікація кримінальних правопорушень), необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Кримінальне право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: *екзамени, стандартизовані тести, реферати, есе, інші види індивідуальних та групових завдань.*

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	<i>«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.</i>
83-89		Добре	B	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>
75-82			C	<i>«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.</i>
68-74		Задовільно	D	<i>«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не несуть істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.</i>
60-67			E	<i>«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.</i>
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	<i>«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).</i>

1-34			F	<i>«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.</i>
------	--	--	---	---

Метою поточного контролю є перевірка засвоєння знань, умінь і навичок курсантів з кожного окремого модулю дисципліни, в ході якого проводиться систематичний вимір приросту знань і їх корекція. До форм поточного контролю віднесено оцінювання:

- а) рівня знань під час семінарських і практичних занять;
- б) якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Самостійна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 30 балів.

Індивідуальна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну та індивідуальну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- Написання наукової роботи – 30 балів;
- Участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 30 балів;
- Стажування здобувачів за напрямками кафедри -30 балів;
- Участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- Написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;
- Написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;
- Написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;
- Участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 15 балів;
- Підготовка есе та участь у конкурсі есе – 15 (за перемогу – 30 балів);
- Підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;
- Участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез- 25 балів);
- Членство в науковому гуртку кафедри – 10 балів;
- Написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;
- Підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів
- Самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

Підсумковим контролем якості вивчення навчального курсу «Кримінальне право» є складання екзамену.

**Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких
передбачено навчальною дисципліною
(за потребою)**

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *081 «Право»*

на *2023/2024* навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана від імені України 11.12.2003 р.; ратифікована 18.10.2006 р.; набрала чинності для України 01.01.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 10. Ст. 506.
3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана від імені України 27.01.1999 р.; ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.03.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 15. Ст. 717.
4. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон від 3.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/print1511514732405635>.

підзаконні акти:

1. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №1 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
2. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_015.
3. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова ПВСУ від 15.05.2002 р. № 2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_014.

4. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова ПВСУ від 24.10.2003 р. №7 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225_016.

5. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова ПВСУ від 26.12.2003 р. №16 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335_075.

6. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова ПВСУ від 28.12.1996 р. №15 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою ПВСУ №17 26.12.2003 р.) // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956_009.

7. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978_012.

8. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456_011.

9. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. №13 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934_011.

10. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. № 12 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923_034.

11. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 8 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_012.

12. Про внесення доповнення до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 11 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678_045.

13. Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 4, частин першої та четвертої статті 5, частини третьої статті 74 Кримінального кодексу України, статті 73 Закону України “Про Конституційний Суд України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 4 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_013.

14. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7 // База даних «Законодавство України».

Підручники:

1. Кримінальне право України: Особлива частина. Видавництво: Право . Тацій В. Я., Борисов В. І., Тютюгін В. І. 2021. 768 с.
2. Кримінальне право України. Особлива частина. Право. Литвинов О. М. Право. 2020. 656 с.
3. Практика Європейського суду з прав людини. Кримінальний аспект. Дакор. Саченко А.П. 2022. 208 с.
4. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О.М., 2019. 464 с.
5. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
6. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 1064 с.: іл.
7. Кримінальне право України і Англії: порівняльний аналіз (окремі питання Загальної частини): конспект лекцій для студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» / уклад. М. І. Панов, С. О. Харитонов, Ю. П. Дзюба та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 144 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/KPUAPA.pdf.
8. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за заг. ред. В.М. Бесчастного, О.М. Джузи. Київ: ВД «Дакор», 2018. 386 с.
9. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [В. Я. Тацій та ін.] ; за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 6-те вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2020. - 581, [1] с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. працівника освіти України О. М. Литвинова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ., 2020. - 427 с.
11. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / В. В. Сухонос, Р. М. Білокінь, В. В. Сухонос (мол.). - Суми : Університетська книга, 2020. - 671 с.
12. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства: вид. друге, перобл. і доповн. / за ред. М.І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2017. 514 с.

13. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / Н.О. Армаш, Т.О. Коломоєць, Д.В. Приймаченко, В.В. Шаблистий та ін.; за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.

14. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / В.С. Ковальський, О.І. Миколенко, Є.Л. Стрельцов, О.І. Клименко. К.: Юрінком Інтер, 2019. 380 с.

15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. і допов. К.: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали: Монографії та інші наукові видання:

1. Аграрне рейдерство як чинник порушення права приватної власності та права здійснення господарської діяльності в Україні : монографія / Д. С. Піддубна, В. М. Бесчастний ; Донец. юрид. ін-т. - Київ : Дакор, 2020. - 607 с.

2. Вечерова Є.М. Нормативність кримінального права: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 460 с.

3. Вчинення злочину службовою особою як обставина, що обтяжує відповідальність за кримінальним правом України : монографія / О. М. Омельчук, В. Я. Громко. - Хмельницький : Монускрипт, 2020. - 256 с.

4. Гладкова Є.О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.

5. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія; за наук. ред. А.А. Музики. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.

6. Гуманістична парадигма: досвід, виклики та перспективи кримінального права України : монографія / Л. Ю. Тімофєєва ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Харків : Право, 2020. - 275 с.

7. Динаміка кримінального права: доктринальні положення : монографія / Д. О. Балобанова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Фенікс, 2020. - 356 с.

8. Диференціація віку у кримінальному праві України : монографія / [В. В. Коваленко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Марисюка К. Б. та канд. юрид. наук Плашовецького О. А. ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Київ : Вид-во Людмила, 2020. - 163 с.

9. Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади : антологія / [К. Дж. Фрідріх та ін. ; наук. ред. О. Гус ; упоряд.: М. Мамедбекова, А. Лось ; пер.: А. Іщенко, О. Дем'янчук] ; [Міждисциплінар. наук.-освіт. центр протидії корупції в Україні Нац. ун-ту "Києво-Могилян. акад."]. - Київ : Дух і Літера, 2021. - 662 с.

10. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.

11. Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану : колект. монографія : у 4 т. / заг. ред.: Р. О. Стефанчук, І. М. Мищак, Л. А. Савченко ; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. - Київ : Людмила, 2022.
12. Захист прав і свобод людини та громадянина (кримінально-правові аспекти) : монографія / [С. Лихова та ін.] ; Нац. авіац. ун-т. - Тернопіль : Осадца Ю. В. , 2022. - 299 с.
13. Злочинність у Збройних Силах України: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / Н. А. Дмитренко, О. О. Шкута ; Одес. держ. ун-т внутр. справ, Херсон. ф-т. - Херсон : Гельветика, 2022. - 185 с.
14. Злочинність у митній сфері: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : монографія / Н. З. Рогатинська ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : УДФСУ, 2020. - 393 с.
15. Індивідуалізація покарання при призначенні покарання: поняття та зміст : монографія / К. Б. Марисюк [та ін.] ; [за наук. ред. канд. юрид. наук В. М. Бережнюк] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Закл. вищ. освіти "Львів. ун-т бізнесу та права". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022. - 179 с.
16. Катеринчук К.В. Кримінальне правопорушення проти здоров'я особи: проблеми кримінально-правової теорії та практики: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
17. Колабораціонізм як суспільно-політичне явище в сучасній Україні (кримінально-правові аспекти) : наук. нарис / Євген Письменський. - Сєверодонецьк : Румянцева Г. В., 2020. - 120 с.
18. Концепція кримінально-правової протидії корупції в Україні : монографія / Бондаренко О. С. ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сумський державний університет, 2021. - 471 с.
19. Корнякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-правова політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
20. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії: монографія / Т.В. Корнякова, О.Л. Соколенко, І.Г. Алексеєнко та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т.В. Корнякової. Дніпро: ліра, 2017. 276 с.
21. Корупція в освітньо-науковій галузі України: сучасний стан і шляхи подолання : монографія / Ігор Гасюк, Ірина Дарманська ; Хмельниц. регіон. центр підвищ. кваліфікації. - Хмельницький : Мельник А. А., 2021. - 228 с.
22. Кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації та за неподання декларації суб'єктом декларування : монографія / Дмитро Міськів, Ірина Газдайка-Василишин ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 299 с.
23. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України) : монографія / Голубош Володимир Валентинович ; Нац. акад. внутр. справ, Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.", Голов. упр. Нац. поліції в Івано-Франків. обл. - Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. - 339 с.

24. Кримінальна відповідальність за невиконання судового рішення за законодавством України та держав Європейського Союзу : монографія / В. В. Налуцишин ; Хмельниц. облрада, Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2020. - 179 с.
25. Кримінальна відповідальність за неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником : монографія / Є. Е. Черніков. - Одеса : Гельветика, 2020. - 240 с.
26. Кримінальна відповідальність за порушення правил техногенної безпеки : монографія / К. Ю. Гаврилова. - Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. - 123 с.
27. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції : [навч. посіб.] / Половіна А. О. [та ін.] ; ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2021. - 103 с.
28. Кримінальна політика у сфері забезпечення діяльності органів правосуддя : монографія / М. В. Шепітько ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивч. проблем злочинності ім. В. В. Сташиса. - Харків : Апостіль, 2021. - 191 с.
29. Кримінальне право України. Особлива частина : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 262 "Правоохоронна діяльність" / [уклад. Т. Д. Лисько] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2022. - 58, [1] с.
30. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних правопорушень : навч.-наоч. посіб. (структур.-логіч. схеми) / І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : Факт, 2021. - 311 с.
31. Кримінально-правова охорона свободи договору : монографія / Н. О. Антонюк, О. А. Гринишин. - Київ : Правова Єдність : Алерта, 2020. - 246 с.
32. Кримінально-правова характеристика виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Беклеміщева Юлія Миколаївна ; Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя, 2020. - 20 с.
33. Кримінально-правова характеристика діяння відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК України) : [монографія] / І. О. Харь, О. І. Ольховенко ; [за заг. ред. В. К. Матвійчука] ; "Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". - Київ : Ліра-К, 2022. - 203 с.
34. Кримінально-правова характеристика діяння порушення недоторканості приватного життя (ст. 182 КК України) : [монографія] / В. К. Матвійчук, В. В. Матвійчук ; Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". - Київ : Ліра-К, 2022. - 230 с.
35. Кримінально-правове забезпечення охорони права людини на психічну недоторканість (теорія та практика) : монографія / О. М. Храмцов ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : Факт, 2022. - 251 с.
36. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінально-процесуального та

криміналістичного забезпечення безпеки України та світу", 27 листопада 2020 року, м. Дніпро / [упоряд. В. В. Шаблистий] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Ф-т підгот. фахівців для органів досуд. розслідування. - Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2021. - 223 с.

37. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. К.: Юридична думка, 2004. 400 с. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.

38. Мотиви вчинення кримінальних правопорушень персоналом установ виконання покарань : навч. посіб. / [В. В. Коваленко та ін. ; за ред.: В. Я. Конопельського, О. Г. Колба] ; Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Луцьк ; Одеса : Одес. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 236 с.

39. Науково-методичні рекомендації з питань обмеження одержання подарунків (для поліцейських, прокурорів, державних службовців та посадових і службових осіб Національної поліції України і органів прокуратури України) / [М. Г. Вербенський та ін. ; за ред. М. Г. Вербенського] ; Держ. НДІ МВС України, Нац. поліція України, Нац. акад. прокуратури України. - Херсон : Гельветика, 2020. - 300 с.

40. Національний моніторинг незаконного насильства в поліції в Україні у 2020 році : [звіт] / [Д. Кобзін, А. Черноусов, С. Щербань] ; Харків. ін-т соц. дослідж. - Харків : Права людини, 2020. - 62 с.

41. Незаконне поводження з аналогами підакцизних товарів (кримінально-правові аспекти) : монографія / В. М. Куц, О. П. Мамотенко. - Київ : Норма права, 2020. - 199 с.

42. Перший проект Кримінального кодексу незалежної України (1992-1998 рр.) : хрестоматія / [за заг. ред. В. В. Кузнецова ; уклад.: М. В. Сийплікі, Я. В. Ступник, І. А. Нестерова] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Рік-У, 2022. - 425, [2] с.

43. Посягання на життя державного чи громадського діяча: ретроспектива та компаративістика : монографія / Кияшко Олександр, Сотула Олександр. - Херсон : Гельветика, 2020. - 245 с.

44. Правові основи пробації в Україні : навч.-метод. посіб. / [уклад.: В. О. Аніщенко, М. С. Пузирьов, Л. І. Олефір] ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф., заслуж. працівника освіти України Тогочинського О. М., д-ра юрид. наук, заслуж. юриста України Тагієва С. Р. ; Акад. Держ. пенітенціар. служби. - Чернігів : Академія ДПтС, 2021. - 153 с.

45. Практика захисту у кримінальних провадженнях з незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів або прекурсорів : практ. посіб. / Геннадій Токарев. - 4-те вид. - Харків : Права людини, 2020. - 457, [1] с.

46. Принципи кримінального права: поняття, система та значення : монографія / Олійник Олена Сергіївна ; НДІ публ. права. - Київ : Аванпост-Прим : НДІ публ. права, 2020. - 543 с.

47. Протидія незаконному заволодінню транспортними засобами підрозділами Національної поліції України : практ. poradnik z elementami interaktiv. tehnologiy / [В. С. Бондар та ін.]. ; за ред. д-ра юрид. наук., проф., заслуж. діяча науки і техніки України О. О. Дудорова ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. - Сєверодонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2020. - 311 с.

48. Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та за кордоном : монографія / Ю. М. Крамаренко [и др.] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 215 с.

49. Теоретичні та практичні аспекти погроз у кримінальному праві : [монографія] / Дімітров М. К. ; [за ред. Г. З. Яремко] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Левада, 2021. - 236 с.

50. Теоретичні та практичні проблеми кримінально-правової охорони водних об'єктів від забруднення, засмічення та виснаження: глобальна, соціальна і правова проблема сучасності : [монографія] / І. О. Харь ; Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". - Київ : Ліра-К, 2022. - 331 с.

51. Теоретичні та практичні проблеми кримінально-правової охорони моря від забруднення, засмічення як глобальна, соціальна і правова проблема сучасності : монографія / В. К. Матвійчук, В. П. Олійник ; "Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". - Київ : Ліра-К, 2022. - 261 с.

52. Теорії вини у кримінальному праві : монографія / Р. В. Вереша ; Акад. адвокатури України. - Київ : Алерта : Правова єдність, 2020. - 259 с.

53. Умисне вбивство, вчинене на замовлення: кримінально-правова характеристика : монографія / Д. І. Лопашук ; [за загал. ред. Топчія В. В.] ; Держ. податк. ун-т, ГО "Всеукр. асоц. кримінал. права". - Вінниця : ТВОРИ, 2022. - 215 с.

54. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

55. Храмцов О.М. Насильство як категорія загальної частини кримінального права України (теорія, практика, зарубіжний досвід): монографія. Харків: Колегіум, 2017. 260 с.

56. Хуліганство: сучасні кримінально-правові та кримінологічні проблеми : монографія / В. В. Артюхова ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. А. А. Музики ; Держ. НДІ МВС України. - Київ : Паливода А. В. [вид.], 2022. - 283 с.

57. Шаблистий В.В., Александрова А.Ю. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2019. 200 с.

58. Шаблистий В.В., Галемін О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеними владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків, чи іншим громадянам, які припиняли хуліганські дії: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

59. Шаблистий В.В., Ткаченко А.В. Кримінальна відповідальність за дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань: монографія. за заг. ред.

д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. 152 с.

60. Шаблистий В.В., Якименко Л.Г. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 168 с.

61. Юридична відповідальність за керування транспортними засобами у стані сп'яніння: проблеми та шляхи удосконалення правового регулювання : монографія / Сергій Вітвіцький, Микола Веселов, Руслан Пилипів ; Донец. держ. ун-т внутр. справ. - Київ : Дакор, 2022. - 151 с.

62. Юридичні особи в кримінальному праві України : монографія / О. П. Провоторов ; ВНЗ "Нац. акад. упр.". - Одеса : Гельветика, 2021. - 187 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України www.zakon.rada.gov.ua
2. Законопроекти України (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua
3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
4. Офіційний сайт Верховного Суду України www.scourt.gov.ua
5. Офіційний сайт представництва Президента України www.president.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
7. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua
8. Офіційний сайт Вищої ради юстиції України www.vru.gov.ua
9. Офіційний сайт Третейської палати України www.arbitrationchamber.org.ua
10. Газета "Урядовий кур'єр" www.ukss.com.ua
11. Газета "Юридична практика" www.practix.com
12. Дніпропетропетровський державний університет Національної поліції України www.academyvd.dp.ua
13. Академія правових наук України www.aprnu.kharkiv.org
14. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua
15. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.ariu.berdyansk.net
16. Юридичний факультет Київського національного економічного університету www.uf-kneu.kiev.ua
17. Юридичний сайт Київського національного університету Національної поліції України www.naia.kiev.ua
18. Освітній портал Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна www.osvita.org.ua
19. Бібліотека національного університету державної податкової служби України www.library.ufe.ukrsat.com
20. Юридичний факультет Запорізького національного університету www.lib.profi.net.ua
21. Вісник податкової служби України www.visnuk.com.ua
22. Вісник державної служби України www.guds.gov.ua

23. Обговорення правових питань "LIGA ONLINE www.liga.kiev.ua
24. Юридичний сайт "ЮРИСТ" www.urist.com.ua
25. Віртуальна Школа Права www.lawschool.lviv.ua
26. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua
27. Національна Парламентська бібліотека України www.nplu.kiev.ua
28. Бібліотека ім. Лесі Українки www.lucl.lucl.kiev.ua
29. Бібліотека Верховної Ради України www.rada.kiev.ua/library
30. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка www.korolenko.kharkov.com
31. Електронний каталог Рівненської державної обласної бібліотеки www.libr.rv.ua
32. Київська безплатна юридична консультація On-line www.unic.com.ua

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування, протокол від 29 серпня 2023 р. № 2.

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *081 «Право»*

Группа ДР-241-ДР-246

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Поняття та система кримінального права України.	9	2	2			7
2	Закон про кримінальну відповідальність. Кримінальна відповідальність.						
3	Кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення.	18	8	4	4		10
4	Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.	17	8	4	2	2	9
5	Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення).	15	8	4	2	2	7
6	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.	20	10	4	4	2	10
7	Стадії вчинення кримінального правопорушення.	11	4	2	2		7
	Разом за семестр	90	40	20	14	6	50
	Форма підсумкового контролю	залік					

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Множинність кримінальних правопорушень.	11	6	2	2	2	5
2	Співучасть у кримінальному правопорушенні.	13	8	4	2	2	5
3	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.	13	8	4	2	2	5
4	Звільнення від кримінальної відповідальності.	8	4	2		2	4
5	Покарання та його види.	5	2	2		2	3
6	Призначення покарання.	7	4			2	3
7	Звільнення від покарання.	7	4	2	2	2	3
8	Судимість.	7	4			2	3
9	Обмежувальні заходи. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Інші заходи кримінально-правового характеру.	9	6	2	2	2	3
10	Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.	7	4	2		2	3
11	Загальна частина кримінального права зарубіжних країн.	3					3
	Разом за семестр	90	50	20	10	20	40
	Разом за навчальний рік	180	90	40	24	26	90
	Курсова робота						
	Форма підсумкового контролю	екзамен					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, протокол від 29 серпня 2023 р. № 2.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
ННІППФПНП
підполковник поліції**

Василь БЕРЕЗНЯК

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*
 Спеціальність *081 «Право»*

на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: ДЕННА

Обсяг: 6 кредитів ЄКТС (180 годин)

*Навчально-науковий інститут права та підготовки фахівців для
 підрозділів Національної поліції*

Курс 3

Група ДР-141-ДР-145, СР-141-142

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
19	Поняття, система та значення Особливої частини кримінального права України	6	4	2		2	2
20	Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень						
21	Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України						
22	Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	10	8	4	2	2	2
23	Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	4	2	2			2
24	Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	6	4	2	2		2
25	Кримінальні правопорушення проти власності	12	8	4	2	2	4
26	Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	2					2
27	Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	6	4	2	2		2
28	Кримінальні правопорушення проти довкілля	6	4	2		2	2
29	Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	8	6	2	2	2	2
	Разом за семестр	60	40	20	10	10	20
	Форма підсумкового контролю	залік					

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
30	Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	16	8	4	2	2	8
31	Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	6					6
32	Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	12	6	2	2	2	6
33	Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	16	8	4	2	2	8
34	Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	10	4	2		2	6
35	Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів	12	6	4	2		6
36	Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	8	2	2			6
37	Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	14	8	4	2	2	6
38	Кримінальні правопорушення проти правосуддя	8	2	2			6
39	Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	8	2	2			6
40	Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	10	4	2		2	6
	Разом за семестр	120	50	28	10	12	70

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
	<i>Разом за навчальний рік</i>	180	90	48	20	24	90
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>екзамен</i>					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, протокол від 29 серпня 2023 р. № 2.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
ННІППФПНП
підполковник поліції**

Василь БЕРЕЗНЯК